

[Poul Møller.]

fornødne tid til behandling af det, er det vigtigt, at vi ikke er bundet til, at det på den ene eller anden måde skal køres igennem inden 1. juli.

Der er vel ingen tvivl om, at det hele var bristet, hvis 1. oktober ikke kunne fastholdes; så var der ingen penge til skatterreform til næste år, og så var den pris, vi skulle have for forliget, ikke til stede. Jeg tror, den højtærede finansminister vil erkende, at det stod og faldt med 1. oktober. Der var jo det mærkelige, og det er det, man må have for øje, at i disse forligsforhandlinger — ligesom dengang vi drøftede engrosomsen eller detailomsen, da vi havde omsforliget — er det os, der først skal bevilge regeringen de penge, den skal bruge, medens den pris, vi skal have, kommer bagefter. Det er en af de store vanskeligheder for en opposition, der forhandler med en regering, den ikke har tillid til, at den først skal betale prisen og så håbe på, at forholdene vil arte sig sådan, at den til næste år kan få sin del af aftalen opfyldt.

Og hvad var det vi skulle betale? Vi skulle bevilge merindtægter på 1.800 mill. kr. i 1965-66 ud over de automatiske og på 1.900 mill. kr. i 1966-67. Samtidig skulle vi garantere de sædvanlige automatiske indkomststigninger på 1.000 mill. kr. i 1965-66 og på 1.500 mill. kr. i 1966-67. Over den 2 års periode, aftalen skulle omfatte, skulle statens indtægter altså stige med 5.200 mill. kr. Når vi havde forpligtet os dertil, kunne vi få skattnedsættelser fra næste år på 1.375 mill. kr. og besparelser i det kommende år på 250 mill. kr. 5.200 mill. kr. i nye indtægter til staten skulle afvejes med 1.375 mill. kr. i skattnedsættelser.

Nu kan man sige om en sådan handel, hvad man vil, men da den ikke kunne præstere vor pris, før de økonomiske forudsætninger var opfyldt, ville sorteper i alle tilfælde være vor. Vi husker i så henseende omsforliget. Vi husker, hvordan vi dengang afsluttede en 2-årig aftale, og da anden del af aftalen skulle opfyldes, sagde den højt-

ærede regering, støttet af de økonomer her i landet, der mener, at skattetrykket aldrig kan blive højt nok; nu er det umuligt at gennemføre de skattelettelser, I har tilbudt og aftalt med oppositionen. Da oppositionen ville fastholde skattelettelserne, vor del af aftalen, satte hele den saglige kritik ind imod oppositionen, og regeringen sagde: når I ikke vil give afkald på jeres del af aftalen ved omsens indførelse, så giver vi jer en tvangsopsparing i stedet for, for det står der ikke noget i aftalen om at vi ikke må. Der stod vi i foråret 1963 beluskede og måtte sige til vore vælgere, som vi havde forklaret, at vi havde sluttet omsforliget i tillid til, at vi fik en skatterefor, at vor tillid til regeringen havde været for stor, og de, der havde været skeptiske blandt vore vælgere over for vor tillid til regeringen, kunne med rette sige: hvad sagde vi?

Samtidig kunne vi sige, at andre dele af aftalen var brudt, nemlig det udgiftsloft, som også var en forudsætning for aftalen.

Jeg har her gjort rede for, at forligets hængsel var meget usolidt, og at der var risiko for, at det ikke blev opfyldt, at den økonomiske udvikling, udgiftsekspllosionen, løb det over ende og helt ville tage vor pris for aftalen væk. Men det var jo ikke bare merværdiafgiften og dens indførelse, det stod på, men også, at udgifterne ikke i det kommende og det næstfølgende finansår kom til at løbe så kraftigt, som de har gjort tidligere, for så ville der heller ikke være nogen mulighed for den skatterefor, som det var vor interesse at sikre ved forliget. Skyllede udgifterne videre i bølger, fortsatte det vandfald, som det ærede medlem hr. Baunsgaard omtalte ved første behandling af disse forslag, så var der ikke noget til skattelettelser næste år, så ville vi stå som de uansvarlige, der krævede skattelettelser på et tidspunkt, hvor der ikke var penge til det. Vi kunne ikke få garantier, som efter vort skøn var sikre nok, for udgiftspolitikken. Man lovede os, at man ville holde finansloven, og man ville fremsætte finanslovsforslag i overensstemmelse med det, vi havde aftalt, men